

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 218. — ŠTEV. 218.

NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 18, 1935. — SREDA, 18. SEPTEMBRA 1935.

VOLUME XLIII. — LETNIK XLIII.

ANGLEZI SO ZAPRLI PRISTANIŠČE GIBRALTARJA

LAŠKI VOJAKI, KI NE MOREJO PRENESTI AFRIŠKEGA PODNEBJA, SE VRAČAJO BOLNI DOMOV

Pred vhomom v Admiralty pristanišče so bili položeni tramovi, zvezani z verigami. — Trgovske ladje morejo v pristanišče samo z dovoljenjem admiraltete. — Pristanišče Plymouth bo zaprto.

LONDON, Anglija, 17. septembra. — Anglija nadaljuje s svojimi mornariškimi pripravami, da je pripravljena za vsak slučaj.

Južni vhod do Admiralty pristanišča v Gibraltarju so zaprli s tramovi, zvezanimi z verigami. Na isti način je bilo zaprto pristanišče Valetta na Malti.

Admiralty pristanišče je poglavitna bojna luka v Gibraltarju in trgovskim ladjam more vporabo pristanišča dovoliti samo angleška admiralteta.

Prihodnji četrtek se bodo na Malteškimi otoki vršili zračni manevri. Oblasti so odredile, da morajo ob obrežju biti ugasnjene vse luči od 1.40 do 3 ponoči.

Pa tudi južno obrežje Anglije bo v kratkem zavarovano. Mornariški krogi so prejeli obvestilo, da bo od četrtega pa do četrtega prihodnjega tedna zaprt del pristanišča Plymouth, na kraju, kjer se nahaja Davenport ladjedelnica. Dokler bo v pristanišču ta ovira, ni dostop nobeni ladji dovoljen.

Popolnoma tajno je odplulo bojno brodovje iz domačih voda proti jugu, da ojači sredozemsko mornarico, ki sedaj križari v bližini Egipta, Grške in Palestine.

RIM, Italija, 17. septembra. — Benito Mussolini je z ozirom na to, da je Anglija v Sredozemskem morju zbrala veliko število bojnih ladij, izdal nenadno povelje, da se razdeli italijanska mornarica na Sredozemsko in Jadransko morje. Italijanska vojna mornarica je navadno nastanjena v Speziji v severnem delu Sredozemskega morja, sedaj pa je mornarica postavljena pod dva poveljstva.

Mornarica v Jadranskem morju bo razdeljena na severni in na južni del. Ravno tako se bo tudi sredozemska mornarica razdelila na dva dela.

Južno jadransko brodovje bo zavzelo strategično točko, od koder more naglo vdariti v smeri proti Grški in tudi proti Dodekanezom. Severno jadransko brodovje pa bo imelo nalogo varovati prost dohod do Trsta, kjer ima Avstrija po pogodbi z Italijo svobodno luko.

GIBRALTAR, 17. septembra. — Bojna ladja Australia je dospela iz Plymoutha in je odplula dalje pod tajnimi povelji.

Križarka Ajax in rušilec Foxhound sta tudi prišla nepričakovano, kakor prej rušilec Firedrake, Foresight, Fame, Fearless in Fortune.

ALEXANDRIA, Egipt, 17. septembra. — Veliko število angleških bojnih ladij je imelo mornariške vaje blizu mesta.

Prebivalci mesta so z velikim zanimanjem opazovali gibanje ladij, nad katerimi so manevrirali aeroplani.

BOSTON, Mass., 17. septembra. — Potniki, ki so se iz Sredozemskega morja vrnili na parniku Ex-cambion, pripovedujejo, da dovažajo italijanske ladje v svoja pristanišča mnogo bolnih vojakov iz Afrike.

Newyorška odvetnika John Finn in Lewis Or-gel, ki sta se vrnila iz južne Evrope, pravita, da bo od italijanskih vojakov, ki so bili poslani na abe-

Republikanci kritizirajo predsednika

PRESEDNIKOVO POSVETOVANJE Z N. DAVISOM

Predsednikov posebni posvetovanje je obiskal predsednika v Hyde Parku. — Razpravljala sta v evropskem položaju.

Hyde Park, N. Y., 17. sept. — Predsednik Roosevelt se je posvetoval s posebnim poslanikom Norman Davisom o možnosti nadaljnjim mornariškim razorožitvi, toda Davis, ki se je vdeležil predhodnih mornariških posvetovanj v Londonu, zelo dvomi, da bi prišlo med državami do kakšnega sporazuma glede bojnih mornaric. Kot je pozneje Davis povedal, je s predsednikom razpravljalo o znanjem političnem položaju, kakor tudi o drugih razburljivih dogodkih, toda na ameriško posredovanje pri tem nista mislila. Kar se tiče položaja v Evropi, so po Davisovem mnenju prevzeli vodstvo Angličani.

Po Kellogg-Briandovi pogodbi imajo Združene države dolžnost, da pomagajo drugim državam odvrniti vojno, in Združene države so v tem oziru storile vse. Davis pa je rekel, da v slučaju vojne med dvema državama pogodba Združenim državam ne nalaga nikake nadaljne naloge.

Washington, D. C., 17. sept. — Dva senatorja sta podala izjavo, po kateri zagotavljata, da se bodo Združene države obdržale izven abesinsko-italijanskega spora.

Predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve, senator Pittman, je rekel, da še vedno upa, da se bo Mussolini ravnal po nasvetu Liginega odbora pe-tonice. Povdarjal pa je, da se spor med Abesinijo in Italijo prav nič ne tiče Združenih držav.

Senator Holt je na isti način izrazil svoje prepričanje, da se Amerika ne bo vmešavala v afriški spor.

LJUBLJANSKI NAD- ŠKOF V NEW YORKU

Včeraj popokline je došel v New York s parnikom "Beren-garia" ljubljanski nadškof dr. Gregorij Rožman v spremstvu clevelandkega slovenskega župnika Rev. Omana. Na pomoč se je zbrala precejšnja množica vojakov, ki so nadškofa navdušeno pozdravili. Zvečer je imel dr. Rožman svečano cerkveno

sinsko mejo, več umrlo za boleznimi kot pa za ranami.

"Videli smo transportne ladje," je rekel Finn, "ki so pripeljale več sto takih vojakov, ki so zboleli za mrzlico in drugimi tropičnimi boleznimi."

VELIKI RUSKI MANEVRI SO SE KONČALI

Zadnji dan so tanki pokazali svoje naglo kretanje. — Opazovalci hvalijo vojaštvo.

Moskva, Rusija, 17. sept. — Štiridnevni manevri sovjetske rdeče armade blizu Kijeve so se končali v ponedeljek z velikim spopadom med modrimi napadaleci in rdečimi branilci. Boj se je pričel z močnim naskokom "modrih" na desno krilo "rdečih", ki so bili zavarovani z roko.

Tekom noči so "modri" inženirji zgradili most, čez katerega je motorizirana infanterija s tanki napadla pod zaščito jutranje megle. "Rdeči" so se trdovratno postavili v bran, toda napadaleci so s pomočjo kavalarije skušali obkoliti glavno rdečo postojanko, ko se je naenkrat premenil položaj, ko je z naglo kretajo rdeča armada na levem krilu prebredla reko.

Pod gostim oblakom dima in z veliko podporo aeroplanov so rdeči vrgli veliko silo na "sovražnikov" centrum. Po štirurnem vročem boju so rdeči dovedli rezervo več sto tankov in so zdrbili odpor modrih tankov ter obkolili kavalarijo z železnimi obroci.

Po tem je izgledalo, da imajo modri znatno slabše stališče, deloma vsled uspešnega rdečega protinapada, še bolj pa vsled naglega kretanja rdečih tankov, ki so zmagali napadalece.

Francoski, češki in italijanski vojaški zastopniki so izrazili veliko občudovanje nad opremo in gibčnostjo in disciplino vojakov.

Vojaško poveljstvo se je izborno izkazalo. Pri njegovem delu so pomagale kolektivne kmetije, ki so ves čas manevrov preživljale vojake.

Kijev, Rusija, 17. septembra. — Kijeovski tovarniški delavci so zadnji dan manevrov nosili maske proti plinom. Posebno veliko pozornost so zbudili vo-jaki, ki so se v velikem številu s padali spustili iz zraka nad mesto.

Kijev je bil okrašen z velikanskimi slikami Nikolaja Lenina, Josipa Stalina in vojnega komisarja Vorosilova.

opravilo v slovenski cerkvi na Osmi cesti, davi se je pa podal proti Clevelandu, kjer bo navzoč pri odkritju Baragovega spomenika v Jugoslovanskem kulturnem vrtu.

"NEMČIJA SE JE PRERODILA V NAZIIZMU"

Tanke in vse drugo orožje so pokazali Hitlerju. — Demokracija je popolnoma odpravljena v Nemčiji.

Nueremberg, Nemčija, 17. septembra. — Narodno-socialistični "strankin dan svobode," ki je odpravil zadnji ostanek parlamentarne vlade v Nemčiji in je postavil državni zbor pod "vodstveno načelo" in je ponižal Žide in neznano število ne-zidovskih Nemcev v drugi razred državljanstva, je bil končan s parado nove nemške vojske.

Kancler Hitler je v svojem govoru razglasil večno pravico narodno-socialistične stranke, da vlada nemškemu narodu z nekompromisno brezobzirnostjo.

— Mi delamo zgodovino, — je rekel Hitler in pred sto in sto tisoči Nemcev je nova armada v popolni bojni opremi kazala svojo izvežbanost.

— Ne ekonomisti, ne trgovski voditelji, ne profesorji, ne učenjaki, ne umetniki niso rešili Nemčije, — je rekel, — temveč izključno politično vojaštvo naše stranke.

Hitler je razglasil nadoblast stranke nad državnimi oblastmi, ko je rekel: — Naša stranka mora popraviti, ako državni stroj ne deluje v soglasju s strankinimi načeli, — ter je od vseh Nemcev zahteval popolno pokorščino do odločitev nazijske stranke.

Tekom vojaškega nastopa je bilo videti vse vrste vojaštva in orožja, kar ga ima Nemčija. Skrajno moderni bombni aeroplani s tremi motorji so ropotali nad glavami, medtem ko so Nemci čudom gledali 150 tankov z dvema vojakoma.

V svojem nagovoru na vojaštvo je rekel Hitler: — Naša slavna armada cesarskih dni je bila čudovita šola za naš narod. Iz nas je napravila moše. Stara Nemčija ni mrtva. Samo počivala je in sedaj je v vas zopet vstala.

HAUPTMANNOVA KNJIGA NI DOVOLJENA

Trenton, N. J., 17. septembra. — Bruno Richard Hauptmann svojo življenjepisa, ki ga je napisal v smrtni celici v državni kaznilnici, ne bo smel prej objaviti, dokler prizivno sodišče ne odloči o njegovem prizivu proti smrtni kazni.

Do tega sklepa so prišli na svoji seji kaznilniški ravnatelj. Ravnatelj kaznilnice polkovnik Mark O. Kimberling je rekel, da mora odbor ravnatelj imeti več časa za razpravo, ker do sedaj še nikomur ni bilo dano tako dovoljenje.

Hauptmann je prosil kaznilniškega ravnatelja, da bi izro-

HOOVER SE PRITOŽUJE NAD OMEJITVIJO ČLOVEŠKE SVOBODE

Včeraj so po vsej deželi praznovali praznik ustave, ki so jo pred 148 leti očetje naše republike sprejeli ter jo predložili posameznim državam v glasovanje. Pri tej priliki so nastopali vsepovsod razni govorniki, ki so se delili v dva tabora. Nekateri so hvalili, drugi pa kritizirali predsednika Roosevelta.

V San Diego, Cal., je rekel bivši predsednik Herbert Hoover: — Sedanja vlada je storila marsikaj, kar se da primerjati z dogodki v drugih deželah, kjer so človeške pravice popolnoma uničene.

Trgovski tajnik Roper je govoril v Alexandria, Va., ter rekel, da je — izprememba srčni utrip našega ustavnega sistema. — Ako bo najvišje sodišče še v bodoče razveljavljalo odredbe, tikajoče se "New Deal," se bodo morali v prihodnjih desetih letih ameriški državljani odločiti za "držno direktno akcijo," da preprečijo zmedo.

V Hyde Parku je razpravljal predsednik Roosevelt z generalnim poštnim mojstrom Far-leyem o svojih potovalnih načrtih. Potoval bo po zapadnih državah ter sproti odgovarjal na napade svojih nasprotnikov.

Notranji tajnik Ickes je svedoval v Washingtonu republikanski stranki, naj ustavo natančno preštudira ter naj se ne omejuje samo na določbe, ki so bile izdane za zaščito lastninskih pravic.

Republikanski senator Stei-ner je v nekem svojem govoru trdil, da je diktatura Huey Longa v Louisiani bolj spoštovala ustavo nego je spoštoval Roosevelt s svojim "New Dealom."

V Portland, Me., je rekel newyorški odvetnik F. M. Serri: — Ako nasprotniki "New Deal" tako odločno vztrajajo pri svoji zahtevi, da mora biti državni proračun uravnotežen, je najboljšje, da postrelimo deset milijonov nezaposlenih.

V New Orleansu, La., je vpo-koljeni general Smedley D. Butler prerokoval ponovno izvolitev predsednika Roosevelta, pri tem pa dostavil, da se da v Ameriki z denarjem marsikaj doseči. — Dajte mi pet tisoč milijonov dolarjev — je vzkliknil, — pa vam postavim v Belo hišo Kitajca za predsednika.

NIMAJO OBLEKE ZA ŠOLO

Schenectady, N. Y., 16. sept. — Ko je šolski nadzornik W. Howard Pillsbury opazil, da v šoli manjka mnogo otrok, je pričel preiskovati. Šolskemu odboru je nato poročal, da je v mnogih slučajih dognal, da dečki nimajo hlač, da bi mogli v šolo.

čil njegov rokopis njegovi ženi, da bi ga pustila tiskati in bi izkupiček porabila za njegovo obrambo,

JAPONSKI NAČIN FINANCIRANJA OBOROŽEVANJA

Bodoče generacije s o brezobzirno obtežene. Samo dva moža sta plačala 30 odstotkov davka.

Tokio, Japonska, 17. sept. — Za obsežni imperijalizem, kate-rega si je predpisala japonska vojaška sila, bodo morali bodo-či davkoplačevalci hudo krvaveti. Ostro protikapitalistično zadržanje, ki se je pojavilo takoj v početku mandžurskega pohoda v armadi in mornarici, ki je imelo za posledico umor finančnega ministra Inouje in ravnatelja mogočnega Mitsui podjetja, barona Takuma Dan in velja danes v širših krogih kot znak patriotizma, se je sled-njič pri merodajnih militaristih umaknilo naziraju, da je ven-dar-le boljše skupno delovati z veliko trgovino. Ako so po onih atentatih smatrali skupi-ne Mitsui in Mitsubishi za pri-memo, nastajajoči državni Mau-čukuo dajati posojila, pobirajo danes kapitalisti velikanske do-bičke, ne da bi se bali neprijet-nosti plačevanja primerne-ga davka.

Po celi Japonski sta za fis-kalno leto 1934-35 samo 2 moža od nadpolmilijonskega čis-tega dobička — plačala 30 od-stotkov davka in stari finančni minister Takahaši je celemu narodu nedavno zatrdil, da se-danja vlada ne namerava pove-šati davkov. Velikanske oboro-ževalne stroške bodo po Taka-hašijevem zatrdilu še dalje pla-čevali zadolžnice. Vesoljni po-top je poznejša skrb.

SLOVENSKO SAMOSTOJNO BOLNIŠKO PODPORNO DRUŠTVO

za Greater New York in okolico priredi v soboto zvečer dne 26. oktobra "Vinsko trgatve" v Slovenskem Domu. Člani naj se polnoštevilno udeležijo seje dne 28. septembra, ker je treba pri tej priliki ukreniti več važ-nih zadev glede "Vinske trga-tve" in društva v splošnem.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA". NAJVEČJI SLO-VENSKI DNEVNIK V ZDR-DRŽAVAH.

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation).

Frank Sakar, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Table with 2 columns: Rate and Term. Includes rates for one year, six months, and three months.

Subscription Yearly \$3.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" ishaja vsaki dan izvenimi nedelj in praznikov.

Dozvoli brez podpis in osebnosti se ne pridružuje. Denar naj se blagovito pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi priloži bivališče naslani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 5-3876

PONORELI SVET

Pred dobrimi dvajsetimi leti smo imeli navado pisati in govoriti, da je svet ponorel. To je bilo ob izbruhu svetovne vojne, pa vse do časa, ko se je sklepal in sklenil mir v Versailles.

Kako je pa danes? En sam pogled na prvo stran tega ali onega dnevnika nam marsikaj razodene.

Iz Rima poročajo, da se je Mussolini zoperstavil vsemu svetu, da se ne zmeni za nobene pretnje in nasvete ter hoče po vsej sili vojno z Absinijo.

V soboto se je sestel italijanski kabinet, v katerem zavzema Mussolini osem mest. In kabinet je sklenil: pospešiti italijanske vojaške priprave v Vzhodni Afriki; zajamčiti, da bo laška armada kos vsaki svoji nalogi; pripraviti se na izstop iz Lige narodov; opozoriti Ligo narodov, da Italija ne pozna in ne sprejme glede afriške zadeve nobenega kompromisa.

Iz Ženeve poročajo, da se vse članice Lige strinjajo z Anglijo ter da so pripravljene z njo vred izvesti na Italijo skrajni pritisk.

Iz pristanišč ob Sredozemskem morju prihaja poročilo, da dobivajo po tamkajšnjih krajih angleške sile ojačenja na suhem, na morju in v zraku.

Poleg vsega tega je v nedeljo pa še Hitler sklical rajhstag k posebni seji ter pri tej priliki posvaril svet, naj na tira Nemčije predalec.

Rekel je, da je bil Memel, bivša vzhodno-pruska provinca, ki je sedaj pod protektoratom Lige narodov, "ukraden Nemčiji" ter da je Liga "odobrila to tatvino".

Hitler je govoril samo deset minut, pa je dovolj jasno namignil, da bo v najkrajšem času tudi Nemčija začela mešati kašo, ki jo kuhajo v Ženevi Rimu, Londonu in Addis Ababi.

Mussoliniju je precej razločno dejal: — Če ti ne odbravaš Liginega početja, kaj misliš, da ga jaz? Ni več da-leč čas, ko si bova segla v roke in storila, kar smatrava za najbolje.

Takšen je torej sedanji razvoj. In čemu? Danes je več mož pod orožjem nego jih je bilo leta 1914. Takšnih proračunov za oboroževanje kot so današnji, ne pomni in ne pozna zgodovina.

Zdi se, da ni svetovna vojna nikogar izučila.

Iz Slovenije.

Leški rudnik prodan na dražbi.

Usoda slovitega rudnika v Lešah pri Prevaljah, kjer so že od l. 1813 kopali prvovrsten in najboljši premog in kjer je stala velika železarna, je zapečaten. Na okrožnem sodišču v Ljubljani se je te dni vršila javna dražba rudnika. Ves rudniški kompleks je bil cenjen sodno na 392.867 Din. Zdražila ga je Rudarska zajednica d. z. o. z. v Prevalju, katere člani so rudarji — upniki rudnika, za 130.956 Din. Rudnik je bil svoječasnno last grofov Henckel v. Donnersmark, ki imajo veleposestva in industrijska podjetja v sosedni Avstriji, zlasti na Koroskem in v Poljski Šleziji. L. 1931 je rudnik v Lešah prevzela Ilirska družba z o. z. v Prevalju, ki je prišla lanske leto aprila v konkurz. Družba je dolgovala rudarjem na neizplačanih mezdah za 1 leto 262.565 Din, dalje na bonih, ki jih ni mogla honorirati, 114.688 Din, in krajev. bratovski skladnici v Lešah 320.000 Din. Bili pa so še drugi upniki. Sedaj je v Lešah 77 nezaposlenih rudarskih rodbin. Med aktiva spada 66 hiš in rudarskih hišic ter 12 drugih poslopj, dalje razni stroji, stara elektrarna in drugo jamsko orodje. Do 30 hišic so postavili rudarji na rudniškem svetu, ki so sedaj v nevarnosti. Na rudniškem svetu sta zgrajeni tudi bolnišnica in osnovna šola, ki sta bili prav tako prodani.

Zastrupila se je.

V gostilni Krašovec na Vrhniki je bila okrog 2 meseca uslužbena 19letna Mara Matičič, doma iz Slivca pri Rakeku. Dne 1. septembra popoldne je popila večjo količino lizola. Poklicali so zdravnika, ki je odredil takojšen prevoz v Ljubljansko bolnico in Ciril Malavašič jo je s svojim avtomobilom prepeljal v Ljubljano. Že med prevozom je pa nesrečna mladenka podlegla zastrupljenju; popila je bila preveč lizola. Namesto v bolnico jo je šofer zapeljal v Mestni dom, odkoder so uslužbenci pogrebnega zavoda nje no truplo prepeljali v mrtvašnico.

Kaj je pognalo dekleta v smrt, ne ve nihče, domnevajo pa, da je bila najbrž vzrok nesrečna ljubezen.

Fantovski pretep.

Na Križu pri Kamniku je bil ponoči fantovski pretep, kate-rega žrtev je postal 23letni posestnik sin Prosen Viktor.

Fantje so v nedeljo popivali v Komendi in so se pozno vračali domov. Zaradi nekega dekleta se je vnel prepir in je Prosen Viktor udaril s topim železnim predmetom svojega prijatelja Sušnika po glavi in roki.

Prosen je nato mirno odšel domov in legel spat, kakor da se ne bi nič zgodilo. Okrog polnoči so pa domači slišali, da nekdo kliče Viktorja iz hiše. Res je vstal in kakšnih 30 korakov od hiše so domači slišali glasno govorjenje, nato pa je vse utihnilo. Ne dolgo zatem je nekdo privlekel Viktorja, vsega krvavega in obledenega v spodnji obleki. Pripovedoval je, da ga je našel ležečega na cesti in da ga je najbrž napadel Sušnik. Viktor je bil oklan z nožem po trebuhu, prsih in hrbtu. Kdo ga je v resnici napadel, je uganka, ker sta bila Prosen in Sušnik velika prijatelja in je bil posebno Sušnik na glasu kot zelo miren fant. Težko ranjenemu je nudil pomoč zdravnik dr. Matjašič, ki je odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico. Vso zadevo preiskuje orožništvo.

Smrt dveh magistratnih uradnikov.

Dne 31. avgusta je izgubil mestni magistrat v Ljubljani dva svoja zvesta in marljiva uradnika. Nenadoma je umrl, zadet od srčne kapi, magistratni arhivar Lojze Slanovec in istega popoldne je po daljšem trpljenju izdihnil mestni oficijal Dragotin Stepišnik.

Strašna smrt otročička v plamenih.

V Štatenbergu nad Makolami je ponoči pri posestniku Skledarju Cirilu izbruhnil požar, ki je zahteval poleg drugega tudi smrt dve in pol leta starega otroka.

Ogenj je izbruhnil okrog 21. ure. Skledarjevi, katerih lesena in s slamo krita hiša stoji bolj na samotnem hribočku, so tedaj že spali: stara mati in mati s tremi otroci. Nenavaden svet in prasketanje nad glavo, je prebudilo ženo Agato, ki sprva ni vedela, kaj naj vse to pomeni. V naslednjem hipu je pa z grozo ugotovila, da prav njena hiša gori. Brž je prebudila babico in otroke, ki sta jih še vse zaspane odnesli pred hišo. Ogenj je že od vseh strani bruhal in lizal domačijo, ko je uboga žena brž stekla še v hlev, da bi rešila še živino. Tedaj pa se je zgodilo najstrašnejše. Kdove kako in kdaj se je najmlajši otrok, dve in polletni fantek, v splošni zmedbi znašel ponovno v hiši, ki se je že začela podirati.

Odrasli, ki so bili priča otrokove smrti, ki je živ zgorel, vedo povedati le to, da so ga videli sredi sobe še živega, a mu niso mogli pomagati, ker je bil vstop v tem trenutku tako prioknih kot pri vratih zaradi silnih plamenov nemogoč. Ko je prišla mati, je dete že vse opečeno še slednjije dvignilo ročico, trije prsti so mu bili že

"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

Peter Zgaga

MUSSOLINI

Širokim masam italijanskega naroda je bilo treba na vse mogoče načine ustrezati. Dobro potezo je storil Mussolini, ko je obnovil prijateljstvo s papežem, ki se je iz "vatikanskega jetnika" izprijemil in posvetnega vladarja. S tem je preprostemu in vernemu italijanskemu narodu storil Benito najbrž večjo u-

gnika za 200 Din. Dne 6. septembra se je pustolovski zastojkarski potnik pojavil v Ljubljani na promenadi, kjer ga je prevarani avtoizvošček spoznal in izročil stražniku. Na policiji so ugotovili, da gre za 36letnega Rudolfa Vodopivec, brezposelnega trgovskega potnika iz Sv. Petra na Krasu. Policiji je znan že iz raznih kriminalnih preiskav. Izročili so ga sodišču, po prestani kazni pa ga bodo izgnali iz države.

SEDEM LET MED VOLKOVI

V bližini Ploestija na Rumunskem so kmetje v gozdu našli popolnoma podivjano, kakšnih 16 let staro dekle. Spravili so jo v mesto, kjer so spočetka menili, da gre za slaboumnico, kajti plazila se je po vse štiri in je ni bilo pripraviti do tega, da bi jedla kaj drugega razen surovega mesa.

Po nekoli mesecih pa se je počasi le naučila človeške govorice ter se navadila zelenjave in kuhanega mesa. Zdravnikom pa je bila še prava uganka, dokler se ni eglasil neki kmet Joan Madrido, ki je zvedel iz listov o čudnem dekletu. Prihitev v Ploesti in povedal, da je pred več nego sedmimi leti izgubil svojo hčer na izletu v gore. Deklica se je izgubila. Opisal je majhno brazgotino, ki jo je imela deklica na vratu in po kateri so spoznali, da je najdenka v resnici njegova hči.

Pustolovski potnik se pelje v zapor.

Pred dobrima dvema tednoma smo poročali, kako je neki potnik potegnil ljubljanskega avtoizvoščeka, da ga je peljal zastoj do Bleda, češ, da je tajnik-ekonom splitskega nadškofa Šariča in da se mora nemudoma odpeljati k njemu v letovišče v Bohinj. Njegova zvižak se mu je posrečila, avtoizvošček ga je res pripeljal do Bleda, tu je pa zvižakni potnik, ne da bi plačal, izginil in poskušal premotiti celo blejskega žu-

slugo nego jo je storil papežu.

Italijo je prepregel z novimi cestami, izsušil močvirja, zgradil palače. S tem je preskrbel delo tisočim nezaposlenim, državni dolg je pa narasčal.

Italija nima lesa, premoga, železa in olja. Vse mora kupiti v inozemstvu.

Nova podljetja se niso obrestovala. Kaj pomaga lepa cesta, če pa ni avtomobilov, ki bi vozili po njih. V dobrih časih so pustili tuje in izletniki precej dolarjev, funtov, frankov in mark v italijanskih mestih. Zdaj, ko je mizerija vseposod, so pa tudi izletniki v Italiji redki ko bele vrane.

Mussoliniju ne zadošča štirideset milijonov Italijanov. Pri vsaki priliki vzpodbuja svoje rojakinje, ki so že itak rodovitne, k večji rodovitnosti.

Materi, ki ima pet otrok, je obljubljena za šestega nagrada, za sedmega podpora, za osmega posebno olikovanje, devetemu je boter Mussolini, desetemu pa kralj.

Spravljati otroke na svet, ni posebna umetnost, toda v sedanjem času v Italiji obilico otrok preživeti, je umetnost vseh umetnosti, ki je niti skrbna italijanska mati ni zmogla.

Začelo se je oglašati vedno večje pomanjkanje. Parade niso mogle več utešiti lakote. Davčnega vijaka ni bilo mogoče več priviti. Mussolinijeve besede niso več imele zaželjenega uspeha.

Narodu je bilo treba pokazati obljubljeno deželo. Deželo, kjer je dovolj prostora za nadaljne milijone Italijanov, kjer so nepregledni skladi naravnega bogastva.

In pokazal jim je Abesinije, kjer si je že pred štiridesetimi leti tedanji italijanski kralj prav pošteno prste opeknel.

Mussolini je vzbudil v Italijanih novo upanje. Vse mizerije bo konec, sijajna bodočnost se nam bo odprla, ko bomo podjarmili Abesinijo. Sleherni bo imel dovolj zemlje, blaga in denarja.

Tega obeta so se Italijani oprijeli kakor klop. V Abesiniji vidijo edino rešitev.

Ko je Mussolini pojasnil svetovni javnosti svoje načrte, sta se oglasila dva mogočniza, ki imata v Afriki velike interese.

Najprej je rekel Anglež: — Ne boš! — Angležu se je pridružil Francoz, obema pa triinpetdeset narodov, ki so zastopani v Ligi narodov. Vsak človek bi se uklonil temu pritisku in bi odnehal, edimole Mussolini se mu ne more, četudi bi se mu hotel.

Italijanskemu narodu mora položiti račun in izpolniti obljubo.

V zadnjih par mesecih je v Lahih izbičal vojno navdušenje do skrajnosti. V svojo slepi strasti so pozabili Lahi vse težke poraze, ki so jih doživeli izza srede prejšnjega stoletja do katastrofe ob Pijavi. Le beseda "Abesinija" jim brni po ušesih, in sline se jim cede po abesinski zemlji in njenih bogastvih.

Mussolini je začel uvidevati, da je šel predaleč. Italija proti celemu svetu. Toda možak ne more nazaj. Sam bi šel, toda Italijani mu ne puste.

S tem se zaključuje njegova karjera.

Zmagal ne bo, to je izključeno.

Če bo premagan, bo izgubil laški narod vero vanj.

Če odneha, bodo sami Lahi obračunali z njim. To bo strašen in težak obračun — za prevarano upanje.

Denarne pošiljatve. Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu. Table with exchange rates for Yugoslavia and Italy. Includes contact info for Slovenic Publishing Company.

Važno za potovanje. Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 West 18th Street New York, N. Y.

STRAŠNA NESREČA V BERLINU. Pogled na porušeno cesto, pod katero kopljejo predor za podzemsko železnico v Berlinu. Pri nesreči je bilo usmrčenih dvaindvajset delavcev. Image showing a collapsed railway tunnel in Berlin.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ENA SAMA BESEDA

Edvard Newton se je kar čudil, kako se mu načrt lepo razvijala. Zjutraj je bil s svojimi papirji odšel iz pisarne, kar je delal že 10 let kot blagajniški sluga banke Imperial. Nato je opravil nekaj potov, da ne bi prekmalu začeli kaj sumniti in potem, ko je vnovič menico za osemdeset tisoč dolarjev pri Devonshire and Co., se ni nič vrnil v banko. V neki sobi, ki jo je nalašč za ta dan najel se je preoblekel in je zveženj z vsakdanjo obleko vrgel v okoličnem mestu v reko. Zdjaj je sedel v hotelski sobi in pred njim so ležali lepi tisočaki po deset in deset v vrsti na mizi. Spočetka ga brez dvoma ne bodo osumili, ker je bil znani kot zgled zanesljivega človeka. Ravnatelj Geoffrey je večkrat smehljal se dejal: "Ljudi je treba poznati," ka darkoli so ga opozorili na to, da je Newton vendar še premlad, da bi mu zaupali take vsote denarja. Prav za prav mu je žal, da je starega gospoda tako razočaral, a to bomo, tesno življenje, te razmere, zmeraj brez denarja, vse to je sovražil in to življenje se je moralo končati. Mogoče bi utegnil priti čez mejo, preden bi začele frčati brzojavke. Vendar se je zavedal, da bi ga slednjič dolgo raka pravice le dosegla, če bi skušal pobegniti. Imel je drugičen načrt. Drugo jutro, ko se je lepo naspal, je Newton čital časopisna poročila o njegovem dejanju. Rečeno je bilo, da je bil najbrž žrtev kakega zločina. Vendar si med vrsticami čutil sumnjo, da je Newton poneveril denar in jo popihal čez mejo. Za kakšnega bedaka me imajo, se je smehljal Newton, ko je vse prebral. Čez uro je bil v pisarni nekakega notarja in je imel bankovec skrbno zapečaten v kuverti s seboj. "Tu imam veliko vrednostnih papirjev," je začel, ko je bil v govorilnici, "ki bi jih rad pustil pri vas za čas svojega potovanja. Ali bi to šlo?" "Seveda!" je odvrnil notar. "Vam bom takoj izročil potrdilo." Newton je prikimal. Nato se je pa spomnil, da ne more skriti take listine. Brez dvoma bi jo našli pri njem in denar bi bil izgubljen. "Ali ne bi šlo tako," je prekinil notarja, ko je že pisal, "da bi pustil papirje brez po-

trdila pri vas in bi jih vzel na svoje ime, ko bi se vrnil? Namreč, ne vem še, kakšna bodo moja pota in utegnilo bi se zgoditi, da bi potrdilo izgubilo." "Tudi to lahko napravimo," je dejal notar, "a v tem slučaju ne prevzamem nobene odgovornosti." "Prav," je odvrnil Newton, "kar na kuvertu napišite, kakor sva se zmenila." "Vaše ime?" "Brompton, Henry Brompton," je dejal Newton. Ko je bil spet na cesti, se je olajšano oddelnil. Prvi del načrta je bil za njim. Zdjaj naj ga kar primejo; plen njegove poštenosti je bil na varnem. Vse je bil natančno preudaril. Ko bo doslužil kazen v ječi, bo šel po denar. Tri ali največ pet neprijetnih let bo moral prestati, nato bo pa bogat. Na deželi bo živel, mirno, pošteno in od vseh spoštovan in bo užival vse tisto, kar si je tako silno želel. Mogoče se bo tudi oženil... Štiriindvajset ur je še čakal, da bi videl, ali so naznamili številke bankovcev. Nato se je javil policiji. Ondi in tudi pri sodni razpravi je vse lepo priznal. Čemu bi trafil čas z bajkami o kakih neverjetnih dogodkih? Le pri eni točki je trdovratno vztrajal. Na vprašanje, kje je denar, je zmeraj ponavljal: "Ne vem. Zaspal sem na neki klopi in so me okradli. Drugega ne vem nič." Slednjič so ga obsodili na 4 leta ječe. Dolga doba, a zdaj je imel petintrideset let in bo imel potem, ko ga bodo izpustili, še mnogo let za uživanje sreče in bogastva. Tudi v ječi je bil oni čednostni človek, kakršnega so poznali v bančni službi. Brez nepotrpežljivosti in brez strahu je imel vedno le še povečalo in bo vse bolj zanimivo. "Kaj želite?" ga bo vprašal notar. "Rad bi dvignil vlogo, ki sem jo pustil pri vas pred

štirimis leti," bo mirno odgovoril. "Kakšno vlogo, prosim?" "Na ime..." Newton je obstal sredi ceste. Čudovito! Mahoma se ni mogel spomniti imena, ki ga je dal notarju. Ko je bil v ječi, si ga je po stokrat ponavljal, a zdaj se ga ni mogel spomniti. Sedel je na neki klopi, ker je čutil, kako so mu živci razdraženi. Na vsak način mora biti miren. "Torej zdaj tiho, le nič strahu," si je govoril, "saj se vendar moram spomniti, Gospod!... Gospod!... Če bi vsaj začetnico vedel..." Skoraj uro dolgo je sedel na klopi in skušal na vse mogoče načine pomagati svojemu spominu. Ime mu je plesalo pred očmi, vsak hip mu je bilo na jeziku... "Gospod...? Gospod...?" Za vruga saj je vendar moram spomniti, Gospod!... Gospod!... Za vruga saj je videl črke pred seboj, da bi jih kar prijel! Slednji trenutek je mislil, da ga ona zdaj... zdaj... Nič. Spočetka je bil samo nemiren. Saj se mora imena vendar spomniti! Šeš-sona pa je občutil v srcu kar tesno bolečino. Vročica ga je oblivala, mislice so se mu krčile in nič več ni mogel mirno sedeti. Ugri-

PES V PLINSKI VOJNI

Poleg ljudi so v svetovni vojni tudi velik del vojaških konj in psov ščitili pred vojnimi plini z maskami. Živali so se jih kar kmalu privadile. Ob tej priliki so opazili pri psih nekaj zanimivega. Dočim so dotlej trdili, da se pes zanaša pred vsem na svoj voh, so morali tu spoznati, da je stvar drugačna. Tudi če niso živali nikoli opravile kakšne poti brez maske zoper pline, so jo našle s čudovito gotovostjo. Neki bivši nemški frontni bojevniki pripoveduje o psu, ki je hotel po običajni poti mimo katedrale v St. Quentinu z nekim sporočilom do njihovega položaja. Baš ko je bil na neki prečni ulici, je udarila predenj gramata. Pes je takoj napravil ovinek in si poiskal novo pot do cilja, pot, po kateri ni bil še nikoli hodil in ki je ni mogel ugamiti niti s pomočjo vida niti s pomočjo voha — saj je imel plinsko masko — temveč očitno le s pravim kombiniranjem.

ZMAGOVALEC V ZRAKOPLOVNI TEKMI

Polkovnik Roscoe Turner in njegovo letalo, s katerim je preletel razdaljo med Los Angeles in Clevelandom v devetih urah. Letel je z naglico 238 milj na uro.

znil se je v svoje usehle ustnice in zdaj pa zdaj mu je prišlo, da bi se razjokal, da bi se telesno uprl slabosti svojega spomina. A čim bolj je mučil svoje možgane, čimbolj se je trudil, da bi svoje misli zbral v eno samo točko, tem bolj se je oddaljeval od uspeha. "Počemu naj bi se še trudil?" se je slednjič vprašal. Če ne bom več mislil na to in če bom umiril, mi bo kar samo od sebe prišlo na misel." Saj misel, ki je tako globoko v človeku, kakor je bila ta, vendar ne more kar tako izgiti. (Nadaljevanje na 4. strani)

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno kdaj imate plačano naročnina. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadržite opomine in računske razporedila za Novo leto in ker bi želeli, da nam pripravite toliko nepotrebne dela in stroškov, nato Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite jo naravnost nam ali je pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana s debelimi črkami, ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Lavahn
COLORADO: Pueblo, Peter Cullig, A. Saffig
INDIANA: Indianapolis, Louis Banich
ILLINOIS: Chicago, J. Bevdě, J. Lukanich
KANSAS: Girard, Agnes Motnik
MARYLAND: Kitzmiller, Fr. Vodopivec
MICHIGAN: Detroit, Frank Štejar
MINNESOTA: Chisholm, Frank Goubo
MONTANA: Roundup, M. M. Panian
NEBRASKA: Omaha, P. Broderick
NEW YORK: Gowanda, Karl Strulsh
OHIO: Barberton, Frank Treha
OREGON: Oregon City, Ore., J. Kohlar
PENNSYLVANIA: Broughton, Anton Ipavec
WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Frank Šteb
WYOMING: Rock Springs, Louis Truher

ZAROCENCA MILANSKA ZGODBA IZ 17. STOLETJA Spisal: ALESSANDRO MANZONI

64 "Ubežal je, vsi tako trdijo; kam, ni znano; mogoče je, da ga še ujamejo, morebiti pa je že na varnem; toda če jim pride zopet v kremplje, to vaš mirni mladenič..." Na srečo so oskrbnico tedaj poklicali in je odšla; mislite si, kako sta ostali mati in hči. Več dni sta morali ostati uboga žena in obupana deklica v taki negotovosti, si beliti glavo z vprašanji, kako, zakaj in kakšne bodo posledice tega boleznega čina, in vsaka zase ali, kadar jima je bilo mogoče, tibo med seboj tolmačiti one strašne besede. Končno je neki četrtek prišel v samostan človek, ki je vprašal po Neži. Bil je ribič iz Pescarenica, ki je šel kakor navadno v Milan razprodajati svoje blago; dobri brat Cristoforo ga je bil prosil, naj na poti skozi Monzo skoči gor v samostan, naj izroči ženskama svoje pozdrave, naj jima pove, kar je znanega o Renzovi žalostni zgodbi, ter jima priporoči, naj potrpi ta in zaupata v Boga; da ju ubogi redovnik prav gotovo ne pozabi in bo pazil na priliko, da jima lahko pomore; medtem jima bo vsak teden pošiljal vesti, kolikor jih nabere, tako kakor danes ali drugače. O Renzu ni znal povedati sel nič drugega novega ali zanesljivega kakor to, da so mu preiskali hišo ter ga skušali dobiti v roke, obenem pa, da je bilo vse iskanje brezuspešno in se ve zagotovo, da se je rešil na Bergamaško. Ta gotovost — tega ni treba praviti — je bila za Lucijo pravi balzam; poslej so ji solze tekle lažje in slajše, občutila je več tolažbe v tajnih izlivih z materjo in vsem njenim molitvam je bila primesana zahvala. Gertruda jo je večkrat povabila v neko svojo zasebno govorilnico in se včasih dolgo pogovarjala z njo, ker ji je ugajala preprostost in milina uboge deklice in njeno neprestano zahvaljevanje in blagoslavljanje. Pripovedovala ji je tudi zaupno del svoje zgodbe (čedni del), koliko je pretrpela, preden je prišla sem trpet, in Lucijino začetno nezaupno začudenje se je polagoma spreminjalo v sočutje. V tej zgodbi je našla več nego dovolj razlage za vse, kar je bilo nekam čudnega v vedenju njene dobrotnice, tem bolj, ker jo je v tem podpiral oni Nežin nauk o gosposkih možganih. Toda naj se je čutila še tako nagnjeno, da bi vračala zaupnost, ki jo je izkazovala Gertruda, vendar ji niti na kraj pameti ni bilo, da bi z njo govorila o svojih novih vzemiranjih, o svoji novi nesreči, da bi ji povedala, kdo je oni pobegli prelec, ker ni hotela tvegati, da se raznese vest, ki je bila tako polna bolesti in spotike. Odklanjala je tudi, kolikor je mogla, odgovore na Gertrudina radovedna vprašanja o njeni zgodbi pred zarjko, toda zdaj ne iz previdnosti, temveč zato, ker se je zdela ta zgodba ubogi, nedolžni deklici bolj trnjeva in težja za pripovedovanje nego vse one, ki jih je bila od gospe že slišala ali pa je mislila, da bi jih lahko slišala. Včasih je postajala Gertruda skoro zlovoljna, da ji nikdar ni mogla prav do živgega; toda iz vsega je vendar prosevalo toliko ljubeznivosti, toliko spoštovanja, hvaležnosti in tudi toliko zaupanja! Drugi četrtek se je vrnil oni ribič ali drug sel s pozdravi očeta Cristofora in potrdilom o srečnem Renzovem begu. Točnejše vesti o njegovih nezgodah ni bilo nobene, ker je kapucinec upal, kakor smo braven že povedali, da mu dojdejo od sobrata v Milanu, kateremu ga je bil priporočil; ta pa je odgovoril, da ni videl ne moža ne pisma, da je bil sicer prišel nekdo s kmetov in vprašal po njem, a ker ga ni našel, je odšel in se ni več prikazal. Tretji četrtek ni bilo videti nikogar in ubogi ženski nista bili samo oropani tolažbe, ki sta si je želeli in nadejali, temveč to je v njihju povzročalo nemir in stotero nadležnih sumenj, kakor se potrtemu človeku, ki je v zadregi, vzbujajo ob najmanjšem poyodu. Že prej je Neža mislila na to, da bi pogledala na dom; ko zdaj ni bilo več videti obljubljenega poslanca, se je tudi, res odločila. Za Lucijo je bilo to nekaj resnega, da se mora ločiti od

materinega krila; toda živa želja, da bi kaj izvedela, in varnost, ki jo je uživala v tem tako dobro zavarovanem in svetem zavetišču, je premagala njeno upiranje. In sklenili sta med seboj, da pojde Neža drugi dan čakati na cesto ribiča, ki se je moral ondod vrniti iz Milana, in ga vljudno poprosi, da jo vzame na voz in popelje v domače gore. Našla ga je res ter ga vprašala, ali mu oče Cristoforo ni zanjjo ničesar naročil; ribič pa je ves tisti dan pred svojim odhodom ribaril in ni mogel o očetu ničesar povedati. Ženi ni bilo treba prositi, da je mož uslišal njeno željo; poslovala se je, ne brez solz, od gospe in hčerke, obljubivši, da pošlje kmalu kaj novice in se brzo vrne, ter je odšla. Na poti se ni prigodilo nič posebnega. Počivala sta del noči v gostilni, kakor je bila navada, odšla sta se pred zoro dalje in dospela zgodaj v Pescarenico. Neža je izstopila na malem trgu pred samostanom, se poslovala od vodnika z mnogimi: "Bog vam to povrni," in ker je že bila tu, je hotela videti, preden se je napotila domov, dobrega redovnika, svojega dobrotnika. Potegnila je za zvonce; odpirat je prišel brat Galdino, oni, ki je nabiral orhe. "Ah, žena moja, kakšen veter vas je prinesel?" "Očeta Cristofora iščem." "Očeta Cristofora? Ni ga." "Ah! Ali ga dolgo ne bo nazaj?" "Ne vem..." je dejal redovnik, skomizgnil z rameni in potegnil obruto glavo v oglavnico. "Kam je šel?" "V Rimine." "A?" "V Rimine." "Kje je to?" "Eh, eh, eh!" je odvrnil redovnik ter z iztegnjeno roko navpično zarezal v zrak, kakor bi hotel označiti veliko razdaljo. "Ah, jaz reva! Toda zakaj je odšel tako nenadoma?" "Ker je oče provincijal tako hotel." "In zakaj so ga poslali odtod? Toliko dobroga je tod vršil! Ah, Gospod!" "Če bi višji morali dajati račun o ukazih, ki jih dajejo, kje bi pa bila potem pokorščina, žena moja?" "Da; toda to je moja poguba." "Veste, kaj bo vzrok? V Riminih so gotovo potrebovali dobrega pridigarja; (takih imamo povsod, toda včasih je treba nalašč za to ustvarjenega človeka) tamkajšnji oče provincijal je pisal najbrž našemu, ali ima takega človeka, in naš oče provincijal je rekel: Tu je treba očeta Cristofora. Prav tako je moralo biti, glejte." "Ah, ubogi mi! Kdaj je odpotoval?" "Predvčerajšnjim." "Evo! Zakaj nisem poslušala notranjega glasu, ki mi je pravil, naj grem kakšen dan poprej! In ali se nič ne ve, kdaj bi se mogel vrniti, tako-le približno?" "Eh, žena moja, to ve oče provincijal, če tudi on sploh ve. Kadar katerih naših pridigarjev zleti odtod, ni mogoče vedeti naprej, na kateri veji obsedi. Iščejo jih tu, iščejo jih tam in samostane imamo v vseh štirih delih sveta. Rečimo, da dvigne oče Cristoforo v Riminih velik hrup s svojimi pastnimi pridigami, kajti vedno ne stresa pridig iz rokava, kakor jih je stresal tu za ribiče in kmete; za prižnice po mestih ima svoje pridige lepo napisane — imenitne stvari. Razširi se po onih krajih glas o tem velikem pridigarju in zgodi se lahko, da ga pridejo iskati iz... ne vem odkod! In tedaj ga je treba poslati tja; kajti mi živimo od milodarov vsega sveta in zato je pravično, da služimo vsemu svetu." (Dajeje prihodajih.)

UPRAVA "GLAS NARODA"

GREHI OČETOV

Roman v dveh zvezkih

Za Glas Naroda priredil I. H.

PRVI ZVEZEK.

43

— Albert, kaj vam je?
— Nič! — Njegov glas je bil slaboten. — Zaprite vrata, hitro, prosim!

Pred začudenimi obrazi zgovomega para zaprem vrata.
— V redu! — se sliši zunaj povelje vlakovodje. Nato pa v sosednem oddelku slišim pred vratmi ženski glas, ki je zaklical:

— Z Bogom, srček, z Bogom! Samo kmalu piši!
— Seveda! Že jutri! — odgovori, ko se vlak prične premikati, mehko zveneč deklinski glas. — Z Bogom! Poljubi svojega ljubelega otroka! Z Bogom! Z Bogom!

Vsled tega glasu, ki mi je bil tuj in vendar poznan, sem za trenutek pozabil svojega prijatelja. Ta glas je tako zadel mojo struno, ki je že dolgo molčala. To je bilo kot odmev iz preteklih časov.

Ta glas! Kam hočem s tem glasom? Hočem k oknu — Čutim, kako me primejo tresoce se roke. Iz Albertovih oči me zadene nem, proseč pogled. Nekaj časa tako stojiva, dokler vlak ne prične dirjati.

Zopet zasidem sedež pri oknu. Albert se poleg mene vrže v blazino in zopet prične nepremično strmeti v strop.

Kakor se je naša pot pričela, tako se je nadaljevala v molku do konca.

Konečno se v daljavi prikaže med nebom in zemljo obežna, medla svetloba. To je bila nočna svetloba velikega mesta. In ko so me nad morjem hiš pozdravljali cerkveni zvoniki, se mi izvije iz srea:

— Pozdravljam te, preljubo Monakovo!
— Že? V Monakovem? — pravi Albert prestrašen.
— Že? Jaz pravim: vendar enkrat!

Vlak zavozni na postajo. Hočem izstopiti. Albert me prime za roko. In zopet me zadene iz njegovih oči oni proseči pogled. Počasi obrne svoj obraz k oknu in oči se mu razširijo kot pod plahim prisluskovanjem. Zunaj se polega trušč, gnječa se razide. Slišati je bilo samo še glasove železniških uradnikov.

Tedaj pa se prikaže pri vratih nek uslužbenec in začuden naju gleda.

— Gospoda morata ven, ker bo voz odklopljen.
— Pojdiva! — pravi Albert.

Skočim na peron. In ker se mi je dozdevalo, kot da Albert stopa negotovo po stopnicah, sem mu hotel pomgati. Roka mi gori kot ogenj.

— Toda prijatelj! Kaj pa vam je? Kaj vam je tako nena doma šlo preko srea?

— Spomin! In ravno oni spomin, katerega sem se vedno najbolj bal srečati.

— Tedaj je najhujše že prestano! Torej pogum!

Tako sem zakril svoj lastni nemir s šaljivo besedo. Ko greva s postaje, gredite mimo naju dve ženski.

— Ti! Moraš si ga ogledati! — pravi ona. — Kmalu bi si mogel splesti kite.

— Gotovo zopet kak neumen slikar! — pravi druga.

— I, seveda, ker v Monakovem še ne hodi dovolj okoli lačnih ljudi!

Albert se smeje temu ne posebno prijaznemu humorju.

Počasi — monakovski kočiji se nikdar ne mudi — se peljeva po že napol zaspanih ulicah. Govoriva malo.

Obstanemo pred vratmi "Štirih letnih časov," in Albert izstopi iz voza.

— Kdaj se vidiva jutri? — ga vprašam. — Ali naj pridem k vam?

— Da. Pa ne pred poldnem. Potreben sem počitka.

— Tedaj bom ob treh pri vas. — Ponudim mu roko. — Zdravstvujte, prijatelj! In zapomnite se sanj nocojšnje noči. Pomenile vam bodo srečo.

— Ne verjamem!
Pridni konjiček zopet potegne in me pelje domov k mojim.

15.

Bil je trden spanec, ki sem ga imel to noč. Spanec brez sanj. Ni mi bilo treba zjutraj premišljevat, kakšno "srečo" bi mi mogle pomeniti sanje.

Dopoldne sem porabil, da sem obiskal delavnice moža, ki je že leta imel skrb, da je mojega zunanjega človeka obdržal "a la mode" — kakor se je sam imel navado označevati. Pošljam ga z merilom in vzorci k "Štirim letnim časom" in sem mu posebno polagal na dušo, da na svojem novem odjemalcu pokaže vso umetnost svoje šivanke.

Nato pohitim po Maksimiljanovi ulici k Marti. Pred hišnimi vratmi postojim in premišlujem. Ne! Zapnem suknjico in grem svojo pot.

Opoldansko uro sem prebil med domačimi, ki sem jih prej zapustil, kot je bilo potrebno, da bi bil ob dogovorjenem času pri Albertu.

Naglo grem po ulici, da sem ušel ognjeni peči. Olajšan se oddahnem, ko me objame senca vrta in polagoma grem po arkadah. Pogosto postojim med stebri in gledam po gostih kostanjih in po mogočnih lipah, v čijih sencih so se na peščenih tleh vrstile majhne mizice, katere so pričeli zasedati popoldanski obiskovalci, da presede pri sladoledu in kavi. Tu je bilo videti pod varstvom starosti in dostojanstva domače in tuje lepote, slišati je bilo vesel smeh, živahno govorjenje in med njim vesele glasove otrok, ki so se igrali okoli vodnjaka.

— Stric, stric! S tvojim gledanjem in gledanjem bom zamudili vlak! — se naglo oglasi glas za menoj. In tu je bil zopet oni gorki, prisrčni glas od večeraj. Ob roki sivo-bradatega gospoda, kateremu je gledal lovec iz vseh potez in gub, vidim vitko žensko postavo. Nosila je gladko, prikupljivo črno obleko, čije edini okraski so bile okusne čipke. Nisem še mogel videti vstran obrnjene obraza, videl sem samo nežno zaokroženo, nekoliko rjavo lice. Čelo in napol tudi majhno, rožnato uho je zginjalo pod obliko temnih kodrov.

(Dalje prihodnjik.)

Razne vesti.

TUDI STOLETNICA

Čeprav so že leta 1800 prišla razna družinska oznanila v časopise, vendar je bila šele pred 100 leti, torej l. 1835, objavljena prva ženitna ponudba v časopisu. Oče ženitnih ponudb je neki nemški vitez Hallberg-Broich, čudak, ki je dejal o sebi, da je samotar, pa je l. 1835 dal tole čudovito ženitno ponudbo v časopis "Monakovski brzi sel": — Po koledarju imam sicer 70 let, a kakor se počutim, jih imam šele 25. Tista, ki bi jo vzel za ženo, mora imeti 15 do 20 let. Imeti mora lepe lase, lepe zobe in lepe, maj-

hne noge. Biti mora hči poštenih, pridnih staršev in njeno ime mora biti brez madeža. Zelo lepo se mora znati oblačiti v svilo in žamet in v njeno drugo blago in ne sme biti okrašena z uhani, verižicami, s prstani in sličnimi traparijami. Tudi ne sme nositi copat, avbic, trakov, ponarejenih las in takih reči. Nikoli si ne sme dati delati obleke po najnovejši modi, ker ni bolj trapastega na svetu, kakor da slediš v vrsti za drugimi ženskami. Svoje obleke naj si da narediti po svojem okusu in jih naj nosi negle-

de na mnenje drugih modnih noric. Znati mora jezdititi in voziti, ali se mora tega naučiti. Nikoli ne sme plesati, ker je ta igra s prsti le slepilo za njeno budalost. Le z glasbo se sme ukvarjati, če se zares izuri v njej, zakaj, sicer je ni moči poslušati in po več hišah tako deklanje le dolgočasi goste. V hiši bo neomenjena vladarica in tudi služničad bo imela le ona v roki. Tudi meni bo prijetno, da se bom ravnal po njenih pametnih nasvetih. Povsod bo morala iti z menoj — na potovanja in povsod, ker se mi zdi sramotno za moške, če sedijo vse večere v gostilni, žena se pa doma sama dolgočasi. — Vse, karkoli sem zgoraj označil z "mora," ne pomeni podložnosti, marveč je le pogodba, sporazum in le v njeno dobro. Na dan poroke bo dobila 30.000 goldinarjev v zanesljivih vrednostnih papirjih. Vsako leto mora porabiti vse obresti zase, saj ni gršega ko skopuštvu. Plešati ne bo smela, ker nočem, da bi moja žena skakala okoli, kot bi ji malo manjkalo. Če ima kaj premoženja, ga ne maram priženiti; naj napravi z njim, kar hoče — kakor z obrestmi mojega poročnega darila. Obresti ne sme naložiti, da bi narasčalo bogastvo, saj ni nič bolj trapastega, ko za druge kopičiti denar. Da bi z vedro modrostjo užival radosti tega življenja, — to je moje geslo in moja življenjska modrost. — Gospod Hallberg-Broich je s to ženitno ponudbo pred 100 leti zares dobil ženo, ki je ustrezala vsem njegovim pogojem in mu obljubila, da bo izpolnjevala njegove zahteve. A že čez pol leta sta se ločila.

ZBIRKA zanimivih povesti

PRIMERNIH ZA ODRASLE IN MLADINO. — VSEBINA JE RAZNOVRSTNA: ZGODOVINSKA, ZABAVNA, POUČNA. VEČINA KNJIG JE OPREMLJENA Z LEPIMI SLIKAMI.

ANDERSONOVE PRIPOVEDKE	35
111 strani. Cena	50c
ANDREJ HOFER	35c
BENEŠKA VEDEŽEVANKA	35c
BELGRAJSKI BISER	35c
BOŽIČNI DAROVI	35c
BOJ IN ZMAGA	20c
CVETINA BOROGRajsKA	45c
CVETKE (pravljice za stare in mlade)	30c
ČAROVNICA S STAREGA GRADA	25c
DEVICA ORLEANSKA	50c
DEDEK JE PRAVIL (pravljice)	40c
ELIZABETA, HČI SIBIRSKEGA JETNIKA	35c
FRAN BARON TRENK	35c
FRA DIAVOLO	50c
FRIDOLIN ŽOLNA. Spisal Mičinski, 72 str.	25
HEIDVKA, BANDITOVA NEVESTA	40c
JANKO IN METKA (kartonske slike za otroke)	30c
KOREJSKA BRATA (črtice o misijonarjih v Koreji)	30c
KRALJEVIČ IN BERAČ	30c
KRVNA OSVETA (povest iz abruških gora)	30c
KAJ SE JE MAKARU SANJALO	25c
LJUDEVIT HRSTAR, POZNAVA BOGA (spisal Kristof Šmit)	30c
MARCO SENJANIN, SLOVENSKI ROBINSON	75c
MARON, krščanski detek iz Libanona	25c
MUSOLINO, ropar Kalabrije	40c
MRTVI GOSTAČ	35c
MALI KLATEŽ (spisal Mark Twain)	70c
MLADIM SRCEM (par krasnih črtic pisatelja Meška)	25c
NA RAZLIČNIH POTIH	40c
NA INDIJSKIH OTOKIH	50c
PABERKI IZ ROŽA	25c
PARIŠKI ZLATAR	35c
POŽIGALEC	25c
PRESTI BOŽJI	30c
PRAPEČANOVE ZGODBE	35c
POVODENJ (spisal Kristof Šmit)	30c
PIRHI (spisal Kristof Šmit)	30c
PRAVLJICE IN PRIPOVEDKE ZA MLADINO	40c
I. zv. 40c II. zv. 40c	
PRAŠKI JUDEK	25c
PATRIA (povest iz irske zgodovine)	30c
POSLEDNJI MOHIKANEK	30c
PRIGODBE ČEBELICE MAJE. Spisal Levstik, 104 strani. Trda vez.	1.—
PRISEGA HURONSKEGA GLAVARJA	30
PRVIČ MED INDIJANCI	30
PREGANJANJE INDIJANSKIH MISIJONARJEV	30
PRAVLJICE, Košutnik, II. zvezek. Cena	75
PRAVLJICE, H. Mayer. Cena	30
RDEČA IN BELA VRTNICA	30c
REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM	30c
RINALDO RINALDINI. Cena	50
ROBINSON (Velika izdaja)	70
SKOZI ŠIRNO INDLJO. Cena	50
STRIC TOMOVA KOČA. Cena	50
SUEŠKI INVALID	35c
SISTO IN SIESTO (povest oz Abrucev)	30c
SVETA NOTBURGA	35c
STEZOSLEDEC	30c
SVETA NOČ (pripovedke)	30c
TRI INDIJANSKE POVESTI	30c
TURKI PRED DUNAJEM	30c
TISOČ IN ENA NOČ (s slikami; trda vez)	1.50
I. zv. \$1.30; II. zv. \$1.40; III. zv. \$1.50	
SKUPAJ \$3.75	
TISOČ IN ENA NOČ. Mala izdaja. Cena	1.—
VOLK SPOKORNIK (spisal Franc Meško; s slikami)	1.00
Trda vez.	1.20
ZABAVNI LISTI ZA SLOVENSKO MLADINO	50c
3 zvezki po	60c
ZADNJI DNEVI NESREČNEGA KRALJA	60c
ZLATOKOPI (povest iz Alaske)	25c
ZBIRKA NARODNIH PRIPOVEDK (dva dela)	
I. del 40c II. del 40c	
ZEBRANI SPISI ZA MLADINO (deset povesti, spisal Engelbert Gangl), v 1 zvezku	50
VINSKI BRAT. (V. zv.), Gangl	50
3 POVESTI (IV. zv.), Gangl	50
13 POVESTI (III. zv.), Gangl	50

Naročite jih pri: **KNJIGARNI "GLAS NARODA"** 216 West 18th Street : : : New York, N. Y.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

- 19. septembra: Berengaria v Cherbourg
- 21. septembra: Ile de France v Havre
- 24. septembra: Rex v Genoa
- 25. septembra: Washington v Havre
- 26. septembra: Champlain v Havre
- 27. septembra: Aquitania v Cherbourg
- 3. oktobra: Europa v Bremen
- 3. oktobra: Majestic v Cherbourg
- 4. oktobra: Bremen v Bremen
- 5. oktobra: Lafayette v Havre
- 5. oktobra: Conte di Savoia v Genoa
- 9. oktobra: Manhattan v Havre
- 9. oktobra: Normandie v Havre
- 11. oktobra: Berengaria v Cherbourg
- 15. oktobra: Europa v Bremen
- 17. oktobra: Aquitania v Cherbourg
- 19. oktobra: Rex v Genoa
- 19. oktobra: Ile de France v Havre
- 23. oktobra: Washington v Havre
- 23. oktobra: Normandie v Havre
- 25. oktobra: Majestic v Cherbourg
- 25. oktobra: Roma v Trst
- Bremer v Bremen

KLUB RDEČIH ORHIDEJ

Kitajski roparji imajo več klubov. Klub Rdeče orhideje ima moderne pisarne, svoje tajnike, tiparke, telefone in salone. Kitajske tajne družbe, ki jih je na Kitajskem na stotine, so dobro organizirane, vendar končajo vse prej ali slej tako, kakor zaslužijo. Klub "Rdeče modrih," ki ga je ustanovil Sunjatsen, oče nove Kitajske, ima 40.000 članov in ima skoraj ves pridelek opija v rokah. Klub "Modrih kopriv," ki je bolj znan z imenom človeških roparjev, je bolj znan in najbolj grozen. Če se posreči kak rop, tedaj nagovorijo člani "Modrih kopriv" ujetnika nekako takole: — Pišite svojemu vzvišenemu očetu, svojim bogatim sorodnikom, svojim mogočnim gospodarjem, da hočemo imeti dva — tri — štiri tisoč dolarjev. Če do določenega dne ne bomo prejeli dolarjev, bomo na žalost prisiljeni, da vaši plemeniti osebi odrežemo različne dele telesa, dokler ne bo vaša duša rešena zemskih spon in se bo preselila v grob. — A ti sirovi ljudje ne govori jo tako za šalo! Če ne dobijo zahtevane odkupnine, zares odrežejo trtvi kak prst in ga po-

ENA SAMA BESEDA

Nadaljevanje s 3. strani.
Zaman se je trudil, da bi se zanimal za ljudi, za izložbe, za hrup na cesti, da bi se raztresel. Vse zaman. Ko je gledal ne da bi videl; ko je poslušal, ne da bi slišal najmanjši šum, mu je nenehoma zvenelo po ušesih: "Gospod...? Gospod...?"
Sledilje se je znočilo, cesta so se izpraznile. Newton je hodil kar naprej in naprej, dober ni dobil hotela in se je ulegel na posteljo. Toda ure in ure ni mogel zaspati, spet in spet je bilo eno samo vprašanje: "Gospod...? Gospod...?"
Zjutraj se je zavedal, da ga je strah, da se ne bo mogel nikoli spomniti tistega imena. Osemdeset tisoč dolarjev, ki so bili njegovi, čeprav z nepoštenostjo. Za ta denar je dolge štiri leta trpel v ječi; ta denar ga je čakal, da ga povede v novo življenje — in le eno samo besedo potrebuje, eno samo preprosto, majhno besedo, ki se je pa ne more spomniti. S pestmi se je bil počel, zadeval se je ob ljudi ko pijanec, opotekal se je sem in tja, ko sta ga podila strah in

groza.
"Gospod...? Gospod...?" — Beseda, le ena sama beseda."
Začel je hitreje stopati in ne da bi se zmenil za promet, je divjal kar naprej in naprej. Saj je plesala beseda pred njim, le ujeti jo mora. Sledilje mu je ležala reka pred nogami, lesketala se je v odsevu zvezla na jasnem nebu. Ali ni bilo ondi, na igrajočih se gibih vode zapisano tisto ime? Stoj, prijeti te moram... zaslužil sem... trpel sem za te... Naglo je zdrvel po stopnicah k reki. Telo mu je hropelo, stiskal je pesti, oči so mu na široko boljale v vodo. Čakaj, saj pridem in te zgrabim! Mrzla voda, ki ga je objela, ga je spravila nekoliko k zavesti. Boril se je proti toku, ki ga je neumorno tiral s seboj. Zaman je skušal držati glavo nad vodo... potopil se je... se spet prikazal na površju... Mahoma je strahovito zakričal in s poslednjimi nadležovskimi in močnimi zarjuli:
"Brompton... — ga že imam... Brompton je tisto ime."
Tiho je tekla voda, majhen val se je odbil od osamelega obrežja reke. Nato je bilo spet vse mirno.

PO KRVAVIH SPOPADIH V SOUTH CAROLINI

Narodna garda države South Caroline vzdržuje red pred tovarno Pelzer Manufacturing Co. v Pelzer, S. C., kjer so se vršili krvavi spopadi med štrajkarji in stavkokaži. En delavec je bil usmrčen, dvaindvajset pa ranjenih.